

Διοικητικό Δίκαιο

Η γνωμοδοτική διαδικασία και η αιτιολογία της διοικητικής πράξης – 1^ο μέρος

Αν. Καθηγήτρια Ευγ. Β. Πρεβεδούρου
Νομική Σχολή Α.Π.Θ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

- Γνωμοδοτική διαδικασία είναι η διοικητική διαδικασία που έγκειται στην έκφραση μιας γνώμης οργάνου που απευθύνεται σε όργανο με αποφασιστική αρμοδιότητα και γνωμοδότηση η πράξη με την οποία διατυπώνεται αυτή η γνώμη επί της νομιμότητας ή σκοπιμότητας της διοικητικής πράξης που πρόκειται να εκδοθεί από το αποφασίζον όργανο.
- Σκοπός της γνωμοδοτικής διαδικασίας είναι η ενημέρωση του εξοπλισμένου με την αποφασιστική αρμοδιότητα οργάνου ώστε (το τελευταίο) να διαφωτιστεί ως προς τη νομιμότητα και την ουσιαστική ορθότητα (σκοπιμότητα) της πράξεως που μπορεί ή οφείλει να εκδώσει.
- Ρυθμίζεται, πλέον, στο ά. 20 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Προβλεπόμενη γνωμοδότηση

- Η προβλεπόμενη γνωμοδότηση είναι αυτή που προβλέπεται από τους εκάστοτε κανόνες (συνταγματικής ή νομοθετικής τυπικής ισχύος) που διέπουν την έκδοση μιας εκτελεστής διοικητικής πράξης. Με άλλα λόγια, ειδικές νομοθετικές διατάξεις προβλέπουν, όπου το έχει κρίνει σκόπιμο ο νομοθέτης, την έκφραση γνώμης πριν την έκδοση μιας διοικητικής πράξης. Συνήθως, πρόκειται για περιπτώσεις που η πράξη αφορά σε εξειδικευμένα ή τεχνικά ζητήματα για τα οποία το αποφασίζον διοικητικό όργανο αντλεί πληροφόρηση από συλλογικά όργανα (συμβούλια ή επιτροπές), τα οποία αποτελούνται από ειδικευμένους επιστήμονες ή τεχνικούς. Παραδείγματα.

Οικειοθελής γνωμοδότηση

- Οικειοθελής είναι η γνωμοδότηση που προβλέπεται στο άρθρ. 20 παρ. 3 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.
- **Μορφές οικειοθελούς γνωμοδότησης:** α) Αίτηση για διατύπωση γνώμης από άλλες αρχές με αποφασιστική αρμοδιότητα ή από αυτόνομους οργανισμούς, β) Χρησιμοποίηση ήδη υπάρχουσας γνωμοδοτικής διαδικασίας που έχει προβλεφθεί για άλλα θέματα, γ) Δημιουργία νέου γνωμοδοτικού οργάνου και θέσπιση γνωμοδοτικής διαδικασίας γενικού περιεχομένου και διαρκούς ισχύος για όλες τις όμοιες περιπτώσεις, δ) Δημιουργία ad hoc γνωμοδοτικής διαδικασίας για συγκεκριμένη υπόθεση.
- **Όρια οικειοθελούς γνωμοδότησης**
- **Πλημμέλειες οικειοθελούς γνωμοδότησης**

Διακρίσεις (προβλεπόμενων) γνωμοδοτήσεων: α) Η απλή γνώμη

- Απλή γνώμη, σύμφωνη γνώμη και πρόταση: αρχικές επισημάνσεις και αποσαφηνίσεις
- **Απλή** είναι η γνωμοδότηση από το περιεχόμενο της οποίας δεν δεσμεύεται το όργανο που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα. Σ' αυτήν την περίπτωση το όργανο μπορεί να αποκλίνει από τη γνωμοδότηση, αιτιολογώντας ειδικά τη διαφοροποίησή του.
- **Χαρακτηριστικά της απλής γνώμης:**
  - Η απλή γνωμοδότηση αναφέρεται και ως γνήσια ή αμιγής γνωμοδότηση, δεν έχει εκτελεστό χαρακτήρα αφού είναι προπαρασκευαστική πράξη και δεν επάγεται έννομες συνέπειες για τους διοικουμένους. Όταν ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, και αναφέρει μόνο τον όρο γνώμη ή γνωμοδότηση, πρόκειται για απλή γνώμη.
  - Ενσωματώνεται στην εκτελεστή πράξη του αποφασίζοντος οργάνου, της οποίας αποτελεί την αιτιολογία.
  - Επιτρέπεται η αναπομπή της γνωμοδότησης από το αποφασίζον στο γνωμοδοτικό όργανο με αιτιολογημένη πράξη που θα αναφέρει τις πλημμέλειες που παρατηρήθηκαν στη γνωμοδότηση.
  - Τυχόν πλημμέλεια της απλής γνώμης προβάλλεται και επιφέρει την ακύρωση της εκτελεστής πράξης που ερείδεται σ' αυτή.

(συνέχεια)

- **Προθεσμία υποβολής της γνώμης:**
  - Είτε εντός της προθεσμίας που τίθεται είτε από τον νόμο, είτε από το αποφασίζον όργανο.
  - Είτε, σε κάθε περίπτωση, εντός ευλόγου χρόνου, άλλως θα ήταν ανεπίκαιρη.
- Μετά την πάροδο της προθεσμίας υποβολής της γνώμης, το αποφασίζον όργανο μπορεί να προχωρήσει στην έκδοση της πράξης και χωρίς τη γνώμη αυτή.
- Αν το γνωμοδοτικό όργανο, λόγω νομικής πλάνης εκτιμά ότι είναι αναρμόδιο να επιληφθεί της υπόθεσης, οπότε το αποφασίζον όργανο οφείλει να αναπέμψει την υπόθεση στο γνωμοδοτικό όργανο και να τάξει εύλογη προθεσμία για τη διατύπωση γνώμης. Αν η εν λόγω ταχθείσα με την αναπομπή προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τότε νομίμως εκδίδεται η πράξη χωρίς να προηγηθεί η γνώμη.
- Περιπτώσεις απλής γνώμης.

Διακρίσεις (προβλεπόμενων) γνωμοδοτήσεων: β) Η σύμφωνη γνώμη

- Σύμφωνη είναι η γνωμοδότηση που δεσμεύει το αποφασίζον όργανο με την έννοια ότι το τελευταίο δεν μπορεί να ενεργήσει κατά τρόπο διαφορετικό από αυτόν που του υποδεικνύεται με τη γνωμοδότηση. Η σύμφωνη γνώμη αναφέρεται ρητά ως τέτοια. Αν δεν χαρακτηρίζεται από τον νομοθέτη ως τέτοια, η γνώμη είναι απλή.
- Ειδικότερα, μπορεί είτε να εκδώσει πράξη σύμφωνα με τη γνωμοδότηση είτε να απέχει από την έκδοση της πράξης εφόσον έχει διακριτική ευχέρεια που του το επιτρέπει και εφόσον αιτιολογεί ειδικά αυτήν του την επιλογή. Στην περίπτωση της σύμφωνης γνώμης, δηλαδή, το όργανο που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα δεν έχει τη δυνατότητα να εκδώσει πράξη με διαφορετικό περιεχόμενο από τη γνωμοδότηση που του έχει δοθεί. Σε περίπτωση δέσμιας αρμοδιότητας, η μη εμπρόθεσμη έκδοση της πράξης κατά την έννοια της γνωμοδότησης συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας.
- Θετική και αρνητική σύμφωνη γνώμη: Θετική είναι η γνώμη που καταλήγει στην υπόδειξη, από πλευράς του γνωμοδοτικού προς το αποφασίζον όργανο, για την έκδοση της διοικητικής πράξης ενώ αρνητική αυτή που εμποδίζει την έκδοση θετικής πράξης από το αποφασίζον όργανο ή το υποχρεώνει στην έκδοση αρνητικής.
- Η αρνητική σύμφωνη γνώμη δεν έχει αμιγή γνωμοδοτικό χαρακτήρα και αν δεν εκδοθεί στη συνέχεια η πράξη του αποφασίζοντος οργάνου, έχει εκτελεστό χαρακτήρα και προσβάλλεται παραδεκτά με αίτηση ακύρωσης.

(συνέχεια)

- Στην περίπτωση της θετικής σύμφωνης γνώμης, το αποφασίζον όργανο έχει δύο δυνατότητες: α) να εκδώσει την πράξη, σύμφωνα με το περιεχόμενο της γνωμοδότησης β) να μην εκδώσει την πράξη, κατά το άρθρ. 20 παρ. 2 εδ. β' του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, εφόσον διαθέτει διακριτική ευχέρεια, αιτιολογώντας ειδικώς αυτήν του την επιλογή. Αν δεν έχει διακριτική ευχέρεια, είναι σαφές ότι είναι υποχρεωμένο να εκδώσει θετική πράξη.
- Στην περίπτωση της αρνητικής σύμφωνης γνώμης, το διοικητικό όργανο έχει επίσης δύο δυνατότητες: α) να εκδώσει αρνητική πράξη, συμμορφούμενο προς την αρνητική γνωμοδότηση και β) να μην εκδώσει πράξη, οπότε εκτελεστή πράξη είναι η αρνητική σύμφωνη γνώμη.

(συνέχεια)

- **Χαρακτηριστικά της σύμφωνης γνώμης**
  - Πρέπει να χαρακτηρίζεται ρητώς ως τέτοια από τις διατάξεις που την προβλέπουν και δεν μπορεί να συνάγεται ερμηνευτικώς.
  - Εφόσον ενσωματώνεται σε θετική ή αρνητική εκτελεστή πράξη του αποφασίζοντος οργάνου αποτελεί μη αυτοτελή, μη εκτελεστή πράξη.
  - Η αρνητική σύμφωνη γνώμη, όταν δεν ενσωματώνεται σε αρνητική εκτελεστή πράξη, είναι η ίδια εκτελεστή και δικαστικώς προσβλητή.
  - Η μη αποδοχή της θετικής σύμφωνης γνώμης πρέπει να αιτιολογείται ειδικά.
- **Συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας**
  - Η μη κίνηση εκ μέρους του αποφασίζοντος οργάνου της διαδικασίας έκδοσης της πράξης με την πρόσκληση έκδοσης σύμφωνης γνώμης.
  - Η άπρακτη πάροδος της τασσόμενης προθεσμίας για την έκδοση της σύμφωνης γνώμης, εφόσον υποβάλλεται πλήρης φάκελος στο γνωμοδοτικό όργανο για τον σκοπό αυτόν.
  - Η άρνηση έκδοσης πράξης με περιεχόμενο όμοιο με τη σύμφωνη θετική γνώμη, εφόσον το αποφασίζον όργανο δρα κατά δέσμια αρμοδιότητα.

Κοινά στοιχεία σύμφωνης και απλής γνώμης

- έγγραφος τύπος.
- έγγραφος τύπος.
- επίκαιρη κατά περιεχόμενο.
- ουσιώδης τύπος της διαδικασίας έκδοσης της εκτελεστής πράξης.
- δυνατότητα αναπομπής.
- ανάκληση της γνώμης.

Διακρίσεις (προβλεπόμενων) γνωμοδοτήσεων: γ) Η πρόταση

- Η διαφορά μεταξύ της πρότασης και της σύμφωνης γνώμης έγκειται στο γεγονός ότι διατυπώνεται όχι κατόπιν ερωτήματος απευθυνόμενου στο γνωμοδοτικό διοικητικό όργανο εκ μέρους του αρμοδίου προς έκδοση της εκτελεστής πράξης διοικητικού οργάνου αλλά εξ ιδίας της πρωτοβουλίας του γνωμοδοτικού οργάνου. Χωρίς την πρόταση, το αποφασίζον όργανο δεν μπορεί να εκδώσει τη διοικητική πράξη.
- Μετά την υποβολή της πρότασης, η οποία έχει, όπως και η σύμφωνη γνώμη, δεσμευτικό χαρακτήρα το αποφασίζον όργανο έχει τις εξής επιλογές: α) μπορεί να αποκρούσει την πρόταση με ειδική αιτιολογία, οπότε απέχει από την έκδοση της πράξης, χωρίς τούτο να συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας ή β) να τη δεχτεί και να προχωρήσει στην έκδοση της πράξης βάσει της πρότασης. Δεν μπορεί, δηλαδή, να εκδώσει διαφορετική, ως προς το περιεχόμενο, πράξη από την πρόταση.
- Το αποφασίζον όργανο μπορεί να δώσει εντολή προς το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο να προβεί στην υποβολή της πρότασης, όχι όμως και να προσδιορίσει το περιεχόμενο της πρότασης καθώς το γνωμοδοτικό όργανο πρέπει να προτείνει κατόπιν ελεύθερης και αδέσμευτης κρίσης. Σε αντίθετη περίπτωση, η πρόταση είναι νομικώς πλημμελής και όλη η επακολουθούσα διαδικασία και, τελικώς, η διοικητική πράξη που εκδίδεται παράνομη.
- Πάντως, το προτείνον όργανο δεν δεσμεύεται από την τυχόν υποβολή αιτημάτων ιδιωτών ή οχλήσεων άλλων φορέων ή του αποφασίζοντος οργάνου να αναλάβει την πρωτοβουλία κίνησης της σχετικής διαδικασίας.
- Η πρόταση είναι προπαρασκευαστική πράξη, όπως ακριβώς και η απλή γνώμη ή η θετική σύμφωνη γνώμη, και σ' αυτήν την περίπτωση δεν έχει εκτελεστό χαρακτήρα.

Υποχρεωτική γνωμοδότηση

- Η υποχρεωτική γνωμοδότηση ή γνώμη αποτελεί αυτοτελή, εκτελεστή διοικητική πράξη, η οποία εκδίδεται από συλλογικό όργανο, το οποίο ασκεί, κατ' ουσίαν, αποφασιστική αρμοδιότητα και υποχρεώνει άλλο όργανο, να εκδώσει στη συνέχεια άλλη διοικητική πράξη του ίδιου περιεχομένου.
- Η υποχρεωτική γνώμη, η οποία εκδίδεται αποκλειστικά για να καταστήσει δυνατή την έκδοση της πράξης του αποφασίζοντος οργάνου που έχει το ίδιο περιεχόμενο, αποτελεί, κατά τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, στάδιο σύνθετης διοικητικής ενέργειας, η οποία ολοκληρώνεται με την έκδοση της εν λόγω διοικητικής πράξης. Υποστηρίζεται, μάλιστα, ότι ο χαρακτηρισμός της εν λόγω πράξης ως γνώμης είναι καταχρηστικός, εφόσον πρόκειται για αυτοτελή εκτελεστή πράξη και όχι προπαρασκευαστική, όπως είναι η απλή ή σύμφωνη γνώμη.
- Υποχρεωτικές γνωμοδοτήσεις προβλέπονται, κατά κύριο λόγο, στο πλαίσιο της νομοθεσίας περί υγειονομικών επιτροπών, ασφαλιστικών εισφορών και συνταξιοδοτικών θεμάτων.

Η αιτιολογία της διοικητικής πράξης: πηγές της υποχρέωσης της διοίκησης

- Το άρθρο 17 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, κατοχυρώνει νομοθετικά, από το 1999, την υποχρέωση αιτιολογίας όλων των ατομικών διοικητικών πράξεων (ευμενών και δυσμενών).
- Βάσει μιας πρώτης προσέγγισης του εξαιρετικά σύνθετου αυτού ζητήματος, αιτιολογία είναι, γενικά, η αναφορά των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν την έκδοση της διοικητικής πράξης και της ερμηνείας τους, της διαπίστωσης ότι συντρέχουν οι πραγματικές και νομικές καταστάσεις ενόψει των οποίων επιβάλλεται ή επιτρέπεται η έκδοση της πράξης κατ' εφαρμογή των κανόνων αυτών, τη διαπίστωση της συνδρομής και την εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών, καθώς και των σκέψεων του διοικητικού οργάνου που οδήγησαν στην έκδοση ή την άρνηση της έκδοσης της διοικητικής πράξης.
- Πρέπει να τονιστεί ότι και πριν τη θέση σε ισχύ του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, το ΣτΕ είχε αναγνωρίσει από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του (ήδη με την απόφαση ΣτΕ 59/1930), την υποχρέωση αιτιολόγησης των διοικητικών πράξεων διαπλάθοντας σταδιακά την κατασκευή των «εκ φύσεως αιτιολογητέων πράξεων», στις οποίες περιλαμβάνονταν κυρίως οι δυσμενείς πράξεις και οι πράξεις διακριτικής ευχέρειας.

(συνέχεια)

- Ρητή συνταγματική κατοχύρωση της υποχρέωσης για αιτιολογία των διοικητικών πράξεων δεν υπάρχει, αν εξαιρέσουμε τη διάταξη του άρθρου 10 παρ. 1 του Συντάγματος.
- Σημασία της αιτιολογίας.
- Σε ενωσιακό επίπεδο, η υποχρέωση της διοίκησης για αιτιολογία των πράξεών της κατοχυρώνεται στο άρθρο 41 παρ. 1 περ. γ' του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, στο πλαίσιο του δικαιώματος χρηστής διοίκησης, επιτυγχάνοντας, μ' αυτόν τον τρόπο, τη σύνδεση της εν λόγω υποχρέωσης με τα δικαιώματα άμυνας του διοικουμένου και ιδίως με το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης. Την αιτιολογία όλων των πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης προβλέπει και το άρθρο 296 ΣΛΕΕ.

Οι αιτιολογητές πράξεις

- Η αιτιολογία απαιτείται να περιέχεται στο σώμα της πράξης μόνο όταν τούτο προβλέπεται ρητά στον νόμο.
- Στην αντίθετη περίπτωση, που είναι και η συνηθέστερη, η αιτιολογία αρκεί να περιέχεται στον φάκελο που συνοδεύει την πράξη.
- Πάντως, και στις περιπτώσεις πράξεων αιτιολογητέων στο σώμα τους, γίνεται δεκτό ότι η αιτιολογία μπορεί να συμπληρώνεται από τα στοιχεία του φακέλου, όχι όμως να αναπληρώνεται εξ ολοκλήρου από αυτά.
- Εκ του νόμου αιτιολογητές πράξεις, μη αιτιολογητές εκ του νόμου πράξεις, εκ φύσεως αιτιολογητές πράξεις, μη αιτιολογητές πράξεις από τη φύση τους: περιπτώσεις και παραδείγματα.

Συστατικά στοιχεία της αιτιολογίας

- Σαφής, επαρκής και ειδική αιτιολογία.
- Η αιτιολογία είναι **σαφής** όταν καταγράφονται με διαυγή τρόπο οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου, με τη χρήση των κατάλληλων διατυπώσεων επί τη βάση των κανόνων της νεοελληνικής γλώσσας σε επίπεδο γραμματικής και συντακτικού (λεκτική λειτουργία). Στη διοικητική πράξη πρέπει να γίνεται μνεία συγκεκριμένων στοιχείων που στηρίζουν το συμπέρασμά της. Δεν πρέπει να περιορίζεται στην επανάληψη στερεότυπων εκφράσεων που προέρχονται από τον νόμο που διέπει την υπόθεση ούτε να στηρίζεται σε αντιφατικά στοιχεία.
- Η αιτιολογία είναι ειδική όταν δεν είναι γενική και αόριστη, όταν, δηλαδή, όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται με την πράξη. Πρόσθετα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ειδικότητας σε σχέση με τη σαφήνεια εντοπίζονται όταν ανακύπτει η ανάγκη να διατυπώσει το διοικητικό όργανο πρόσθετες σκέψεις.
- Η αιτιολογία είναι επαρκής όταν περιέχει με σαφήνεια όλα τα στοιχεία της κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην καταλείπονται κενά ή αμφιβολίες για την ορθότητα της κρίσης του διοικητικού οργάνου (συνθετική λειτουργία της επάρκειας). Η επάρκεια προϋποθέτει ότι η αιτιολογία είναι σαφής και ότι εμπεριέχει το στοιχείο της ειδικότητας, αλλά επιβάλλει την ύπαρξη ενός ακόμη σταδίου στην πορεία του συλλογισμού του οργάνου. Η επάρκεια απαιτεί βαθύτερη ανάλυση έναντι των στοιχείων της σαφήνειας και της ειδικότητας και κρίνεται σε σχέση τόσο με νομικά ζητήματα όσο και με πραγματικά δεδομένα.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πρεβεδούρου Ευγενία.
«Διοικητικό Δίκαιο (Γενικό Μέρος). Η γνωμοδοτική διαδικασία και η
αιτιολογία της διοικητικής πράξης – 1^ο μέρος». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη
2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS329/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

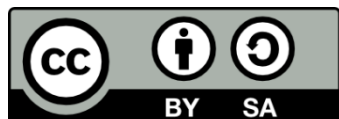

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Β. Τσιγαρίδας

Θεσσαλονίκη, 28.04.2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

